

Pět korun za plechovku

Souběžně s diskusí o zálohování plastových lahví se řeší i vracení hliníkových obalů

Ondřej Stratilík
stratilik@mf.cz

Cisterna odpočívající na pivovarském dvoře je už jen vzpomínkou na staré časy. Dnes se z ní čepuje pouze během slavností, ale ještě v roce 2016 byla pro nymburský pivovar jednou z nejdůležitějších pomocnic. Pendlovala mezi sklepy a Kralupy nad Vltavou, kde se postřížinské pivo plnilo do plechovek.

Od konce zimy 2016 už nákladák na 70 kilometrů dlouhou trasu vyrážet nemusí. Pivovar si za 60 milionů pořídil vlastní linku na plnění piva do hliníkových obalů.

A není zdaleka jediným. V posledních třech letech investovali čeští výrobci do nových stáčíren plechovek stovky milionů. Svijany, Staropramen, Pilsner Urquell, Zubr či Budějovický Budvar nakupovaly novou techniku nebo modernizovaly.

Důvod není nijak překvapivý. Hliníkové obaly s českým ležákem nejsou jen výhodným exportním artiklem, ale obrovský růst oblíbenosti zažívají i mezi pijáky v Čechách a na Moravě. „Nůžky mezi spotřebou piva v restauracích a baleného piva se rozevřou stále více. Aktuálně tento poměr činí už 38 ku 62 procentům. Trendem je nárůst plechovek. Meziročně dokonce o 37 procent. I proto řada pivovarů investuje do nových linek na jejich výrobu,“ vysvětluje aktuální dění František Šámal, předseda Českého svazu pivovarů a sladoven.

Zatímco ještě před několika lety bylo pivo v hliníku naprosto okrajovou záležitostí a tyto obaly se používaly především pro limonády a energetické nápoje, situace se rychle mění. Do plechovek se v roce 2017 stočilo devět procent veškerého vyrobeného piva, což představuje 1,83 milionu hektolitrů. Jen pro srovnání – Budějovický Budvar loni uvařil celkově 1,547 milionu hektolitrů.

PET lahve i plechovky

Vedlejším efektem tohoto hliníkového boomu jsou plné odpadkové koše.

Přestože legislativa už od roku 2015 prikazuje obcím umožnit obyvatelům třídít kovy, šedé kontejnery člověk stále hledá velmi těžko. A když už se najdou, zádrhel představuje následná recyklace. V Česku ji neprovádí nikdo. **Plechovky často končí jako nepotřebná součást komunálního odpadu a míří s dalším nevytříděným bincem na skládku.**

A letos na jaře se konečně začalo hledat řešení. Diskuse, která začala u možnosti zavedení záloh na PET lahve, se rychle rozšířila i na plechovky, aby byl koloběh komplexní. Jako to funguje například v Německu nebo Kanadě.

„Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že zálohový systém je z naprosté většiny jak pro hliníkové plechovky, tak PET lahve. Dává to větší smysl z operačního hlediska. I pro producenty může být lepší, když jsou stejné typy nápojů v jiných obalech zálohované. Zákazník tak nemusí měnit preference,“ popisuje Soňa Jonášová, ředitelka Institutu cirkulární ekonomiky.

Jak se vrací v Německu

Pokud v Česku začne fungovat zpětný odběr plastových a hliníkových obalů na nápoje, napodobí dlouhodobě fungující systém v Německu. Když si tam například kupujete pít v plechovce, je automaticky dražší o zálohu 25 centů. Obal můžete vrátit u každého prodejce, tedy například i na dálniční benzince.

Jak upřesňuje dál, zálohy by měly zaručit, že tenkostěnné plechovky zůstanou v oběhu co nejdéle a pivo se v nich otčí mnohokrát. Recyklace je totiž daleko méně náročná než těžba hliníku a výroba nových obalů. Spolyká zhruba o 90 procent méně vody a 95 procent méně energie než produkce.

Jak by mohl český systém vypadat, mají na podzim ukázat výsledky analý-

Řada pivovarských – především tedy samotných sládků a lidí z výroby – na hliníkové obaly nedá dopustit.

zy, na níž se kromě Jonášové a jejích kolegů podílí i pražská Vysoká škola chemicko-technologická a firma Eunomia. Že by začala své plastové obaly zálohovat, už uvažuje společnost Karlovarské minerální vody. Její PET lahve by se mohly prodávat se zálohou do deseti korun. A podobná suma by se měla týkat i plechovek. Například v Německu činí depozit v přepočtu 6,50 koruny (tedy 25 centů) a zpětný odběr musejí provádět všichni prodejci.

Nejdůležitější bude ale postoj politiků. A ministerstvo životního prostředí nebude do doby, než uvidí výsledky studie, nic komentovat. Z dosavadních vyjádření jeho úředníků je nicméně patrné, že aktivity se od nich čekat nedá.

„Možnosti zavedení zálohového systému na PET lahve a plechovky jsme již v minulosti posuzovali a nechali si vypracovat několik analýz, ale jednoznačně z nich nevyplývaly významné přínosy pro životní prostředí, a to s ohledem na dobře fungující tuzemský systém tříděného sběru odpadů. Kromě toho existuje řada dalších rizik či externích vlivů spojených se zavedením záloh,“ nevěří záměru Ladislav Trylč, vedoucí resortního oddělení zpětného odběru z odboru odpadů.

Zálohový systém PET lahví by tak podle něj postihl především obce, pro které by znamenal výpadek významné části finančních prostředků využívaných právě pro systém třídění na jejich území. „Obce by se pak musely rozhodnout, zda zachovají sběrné kontejnery na plasty, nebo jejich počty zredukují,“ dodává Trylč. A pokud by neprošla záloha na plastové lahve, nebude se nikdo pouštět ani do hliníkových obalů.

Vůbec si to nedovedu představit

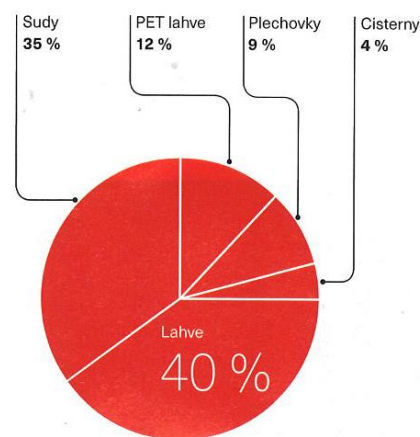
Zajímavý je i postoj těch, jejichž byznys je na plechovkách závislý. Řada pivovarských – především tedy samotných sládků a lidí z výroby – na hliníkové obaly nedá dopustit. Jde prý o velice dobrý obal, který nepropouští světlo, a tak obsahu uvnitř zaručuje velmi dlouhou trvanlivost.

Na druhé straně však větší pivovary mnohem radši prodávají pivo ve vratných sudech a skleněných lahvích, protože jde o zavedené řešení. Více než 90 procent sklenic se vrací do oběhu.

„Samozřejmě nejsme pro, myslím, že tento problém je tak komplikovaný a potíže s tím vzniklé jsou větší než zisk z prodeje,“ nelíbí se nápad Davidu Hořejšímu, řediteli

Prodej piva podle obalů

(rok 2017)

ZDROJ: ČSFS

kácovského pivovaru Hubertus. Ten využívá plechovky od loňska a stáčí do nich zhruba tři procenta výstavu, což je něco přes tisíc hektolitrů. „Vůbec si nedovedu představit systém balení na krámech či vraceni,“ doplňuje.

Diplomatictější slovník – avšak s podobným vyzněním – volí Pavel Barvík z Pivovarů Staropramen. Nápady na zpětný odběr plechovek prý vnímá především jako téma na diskusi do budoucna.

„Naše výrobky prodáváme z více než 85 procent ve vratných a recyklovatelných obalech, a to především v sudech a vratných lahvích. Činnost státní správy v tomto směru sledujeme a jsme připraveni se do diskuse zapojit v momentě, kdy budou k dispozici bližší informace o tom, jak by konkrétně mělo dané schéma fungovat,“ připojuje se Jitka Němečková, mluvčí skupiny Plzeňský Prazdroj.

Vzhledem k faktu, jak obliba plechovek v Česku stoupá, se však nedá čekat, že by objem piva v těchto obalech začal brzo klesat. Ba naopak. Ostatně často za to můžou i pivovary, které ve slevových akcích prodávají pivo v hliníku mnohem levněji než ve skle.

O to je pravděpodobnější, že se něco stane. Ostatně zákrok chce po svých členech i Evropská unie. Podle jejího nařízení se má recyklovat 60 procent veškerého hliníku v odpadech. A právě zavedení záloh a zpětného odběru by mohlo výrazně pomoci. ●